

Teatrikool TeatriPolygon

Teatrikooli õppekava

Tallinn 2009

SISUKORD

ÜLDOSA	3
1 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID	4
2 ÕPPETÖÖ SISU	
Tasemete üldised põhimõtted	
3 OODATAVAD ÕPITULEMUSED	5
4 HINDAMINE	6
5 AINEKAVAD	
Näitlejameisterlikkus	
Sõnakunst	7
Tants ja koreograafia alused	8
Muusikaõpetus ja laulmine	
Lavaimprovisatsioon ja loov eneseväljendus	9
Dramaturgia alused	10
Performance, audio-, video-, fotokunsti alused	
Lava kujundamine, grimmi ja kostüümi alused	11
6 PÕHIHUVIALA LÄHTEKOHTI MÄÄRAVA KIRJANDUSE LOETELU	12

ÜLDOSA

Õppeaja kestvus

Õppeaeg sõltub huvi kestvusest. Ühest aastast alates. Põhikursus vastavalt vanuserühmades liikumistele kolm kuni kuus aastat.

Maht tundides

Ühe rühma töö toimub vähemalt 2 korda nädalas. Üldiselt 3 korda nädalas 2 tunni kaupa, vajadusel on kolmas kord koondatud üheks pikemaks päevaks või õppetsükliks näiteks nädalavahetustel või laagrites.

Õppekeeled

eesti, vene

Õppevormid ja meetodid

Individuaaltöö, grupitund, stuudiotöö, õpituba, treening, proov, etendus, esinemine

Vastuvõtu tingimused

Uute õpilaste vastuvõtmisel ei seata eeltingimusteks eelnevat kogemust. Toimuvad sisseastumiskatsed. Vanus 12-19 aastat.

Õppevaldkond

Üldkultuur

Üldiseloomustus

Põhiõpe toimub teatripedagoogika baasil. Läbi aastakümnete on teatri huviõppepõhiselt sirgunud kümneid teatriprofessionaale ja sadu teatrihuvilisi ja veel enam laia kultuurihuviga mõtlevaid ning loovaid inimesi. Teatrikooli TeatriPolygon eesmärgiks on arendada inimest igakülgset teatrikunsti vahenditega.

1 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

Teatrilaste teadmiste; oskuste ja vilumuste arendamine; rühmatöö oskuste arendamine; kollektiivi-, distsipliini- ja vastustustunde arendamine, isiksuse igakülgne arendamine, loomisvõime arengu tugi ja säilitamine esinemissituatsioonis.

Eesmärgiks on suutlikkus mõista ja hinnata inimestevahelisi suhteid, lahendada inimsuhetes esilekerkivaid probleeme, suhelda eri olukordades, edastada teavet arusaadavalt ja sisukalt, mõista teiste sõnumit, suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, väärtustada kultuuri, vastu seista manipuleerimisele, suutlikkus mõista oma ja teiste tegevuse mõju, suutlikkus orienteeruda kultuuriruumis, suutlikkus nautida kunstiloomingut, oskus jälgida oma vaimset ja füüsilist seisundit. Väärtustatakse emakeele oskamist, valdamist ja hindamist, samuti oma kultuuri mõistmist ja väärtustamist. Õpitakse väärtustama maailmakultuuri, sealhulgas tundma maailma teatrikultuuri ning neid hindama. See kõik peaks tagama kõrge ning tundliku eetilise ja esteetilise isiksuse arengu. Teatrikooli eesmärk ei ole koolitada tingimusteta tulevasi professionaalseid näitlejaid-teatraale, kuid viimast ka ei välistata.

2 ÕPPETÖÖ SISU

Käesolev õppekava on koostatud arvestades, et õpilasteks on peamiselt eesti või vene keelt kõnelevad poisid ja tüdrukud, vanuses 12 – 19 eluaastat, kellel on huvi teatrikunsti ja näitlejatöö vastu. Eri- ja ettevalmistava kursusena võetakse vastu ka venekeelne õpperühm silmas pidades Eesti Vene Teatrit. Teatrikunst on oma olemuselt sünteetiline, kollektiivsel loomingu põhinev kunst, milles on tihedalt läbipõimunud sõnakunst, kirjandus, muusika, laul, tants, kujutav- ja audiovideokunst jne.

Õppetöö toimub 3 korda nädalas, kokku nädalas tunde 6. Õppetöö on kollektiivne ja peamiselt praktiline.

Õpe teatrikoolis on jaotatud 2 astme vahel kolmeks tasemeks lähtudes teatrivallas õpitust, eelnevast teatri – ja elukogemusest ning vanusest.

Tasemed

Noorem aste

1. tase Alqajad

1. aasta õpilased – varem teatringides osalemise kogemust mitteomavad, või vähese eelneva teatrikogemusega 12. – 14. aastased noored.

2. tase Edasijõudnud

2. aasta õpilased või varem teatringides osalenud, eelneva teatrikooli kogemusega 13. – 15. aastased noored.

Vanem aste

3. tase Vanemad

3. ja enama aasta õpilased, suure kogemusega valikuliselt alates 14. eluaastast. Põhigrupp 16 – 19. aastased, vastavalt valikule eelharidusega õpilastest ja eelneva kogemusteta kandidaatidest.

Põhivastuvõtt kursusele toimub regulaarselt igal sügisel, kool jätab endale õiguse lisavastuvõttudeks vastavalt vajadusele kahe õppesemestri vahel jaanuarikuus. Kursus koosneb kahest semestrist, sügis-talvine ja kevad-suvine semester, kummaski vanuseastmes on kaks gruppi (erinevad juhendajad) ning kolm taset. Grupid moodustatakse nii eesti kui vene õppekeele osas vastavalt vastuvõtukatsete tulemustele.

Tasemete üldised põhimõtted on samad, kordudes mõlemas vanuseastmes. Olles koolis 6 aastat, läbib õpilane 6 kursust ja 12 semestrit ja sooritades iga aasta lõpul kursuse nn lõputöö osalemisega lavastuses või kompositsioonis-performances. Seda hindab kursuse juhendaja või vajadusel kooli nõukogu.

Tasemete üldised põhimõtted

Noorem aste / Vanem aste

1.tasemel alustatakse iseenda loovusega tutvumist ja teatrikunsti ning näitlejameisterlikkuse põhialustega tutvumist. Saavutatakse elementaarne tegutsemisoskus laval, säilitades vahetu loomisvõime. Tutvutakse lavareaalsuse ning –orgaanikaga. Saadakse esimesed lavakogemused. Õpitakse laval mitte valetama, olema tegevuslikult ausad.

2.tasemel töötatakse tegevusliku analüüsi meetoditega kasutades erinevaid kirjanduslikke materjale. Õpilane omandab usutava ja orgaanilise tegutsemisvõime laval.

3.tasemel on põhirõhk lavastuste ettevalmistamisel ja esitamisel. Õppeained ja harjutustikud korduvad, kuid nüüd juba palju nõudlikumal tasemel. Põhitähelepanu on näitlejameisterlikkusel ja teemadel, mida käsitleb töösolev materjal. Vanemas astmes toimuvad paralleelselt näitleja erialatundidega tsükli kaupa tunnid muudest teatralastest ainetest. Võib toimuda konkreetsem pühendumine näitekunstile ning valik kutseõppeks kõrgharidusena, mida siis kool ka vastavalt süvendatud harjutustikuga toetab. Viimase vajalikkuse üle otsustab konkreetse kursuse juhendaja.

3 OODATAVAD ÕPITULEMUSED

Õppekava läbinud õpilane:

1. tase: on valmis iseseisvalt lavalist ülesannet täitma, suudab keskenduda laval. Suudab osaleda lavalises grupi-improvisatsioonis.

2. tase: tegutseb laval usutavalt ja orgaaniliselt. Suudab täita tekstiga lavalist ülesannet. On võimeline esitama luuletusi ja proosapalu.

3. tase: suudab töötada rühmas lavastuse väljatoomisel, on võimeline korduvalt täitma oma osa lavastuses, säilitades rolli kvaliteedi.

4 HINDAMINE

Hindamiseks ei kasutata hindeid, õpilane saab tagasiside oma tööle vestlustes õpetajaga. Iga õpilane saab hinnangu õpetajalt, mis lähtub käesolevast õppekavast ja arvestab konkreetse õpilase vanust, üldist arengut, eelnevaid teadmisi- kogemusi teatrikunsti alal.

2.ja 3. tasemel saavad õpilased ka hinnanguid võistluste, ülevaatuste ja festivalide žüriidelt. Eraldi erialase hindamise kriteeriumiks on näitlejameisterlikkuse tase õppelavastustel / eksamil. Sellisteks on nii ülekoollised lavastused, mis hõlmavad eri vanuseid ja gruppe, mõeldud koolivälisele publikule, kui ka koolisisesed, mõeldud ainult kaasõpilaspublikule.

5 AINEKAVAD

Näitlejameisterlikkus

maht: 144 tundi õppeaastas. Kohustuslik kõikidel tasemetel mõlemas vanuseastmes.

üldiseloostus

Iseenda loovusega tutvumine, oma võimekuse tunnetus, sellele hinnangu andmine, selle teadlik kasutamine näitekunsti vahendeid tarvitades. Lähenemine näitlejakutse erioskustele.

eesmärk

Saavutada elementaarne tegutsemisoskus laval, säilitades vahetu loomisvõime. Saadakse esimesed lavakogemused.

õppesisu tasemete kaupa, metoodika

1.tasemel toimub näitlejameisterlikkuse põhialustega tutvumine harjutuste, improvisatsioonide ja ülesannete kaudu. Sissejuhatavad rühmatöö harjutused, aga ka tutvumine kirjanduse eri vormidega: dialoog, proosa, poeetika. Lavakõne alused, harjutustik. Esimesel tasemel on teised sellised ained nagu kõne ja lavaimprovisatsioon integreeritud näitlejameisterlikkuse sisse, lavaline liikumine, tants ja muusika võivad olla nii integreeritud kui eraldi ehk teise õpetaja antud, sõltub kursuse juhendajast, tema oskustest ja otsustustest.

2.taseme töö sisuks on näitlejatöö ja rühmatöö. Omandatakse rolliloomel alused, toimub näitlejameisterlikkuse süvendatud õpe. Lavakõnealane individuaaltöö süveneb, esinetakse luuletuste ja proosapaladega avalikel üritustel, võistlustel.

3.tasemel jätkub näitlejameisterlikkuse arendamine treeningtundides. Tundides kasutatakse vastavalt vajadusele töömeetodeid mida on kasutatud esimeste aastate õppekavas. Eesmärgiks osalemine terviklavastustes, nii kooli siseselt kui väliselt. Fookuses on näitlejameisterlikkus. Lavastused osalevad festivalidel, ülevaatustel, toimuvad etendused, väljasõidud. Näitleja erialatundide kõrval võivad toimuvad valikuliselt tsüklite kaupa tunnid muudest teatrialastest ainetest: koreograafia, laulmine, improvisatsioon, video-foto, lava kujundamine, kostümeerimise alused, grimmi alused, dramaturgia alused, interdistsiplinaarsed ained. Toimub ka valikuline

nõ suundumine professionaalsuse poole võimetele ja huvile vastavalt. Süvendatuks võivad muutuda valikained teatriga seonduvatest ainetest (tants, laul, lavakujundus, video-foto vms)

Sõnakunst

Maht: 24 tundi aastas. Kohustuslik kõikidel tasemetel mõlemas vanuseastmes. Vajadusel koondatakse päevade kaupa.

üldiseloostus

Kursus annab teadmisi ja oskusi loominguks, loogiliseks, korrektseks ja isikupäraseks eneseväljenduseks esinemissituatsioonis ning arendab esinemisjulgust. Kursuse praktiline osa arvestab iga õppija eeldusi, senist kogemust ja arengut ning annab võimaluse õppijal seada individuaalsed eesmärgid.

eesmärk

Treening on suunatud mõtte valdamisele avalikul esinemisel, korrektsele keelekasutusele, hääle- ja diktsioonile arengule. Laiemalt toimub kõne-alaste psühhotehniliste oskuste ja vilumuste selgitamine ning treening. Oluline on õpilast innustada iseseisvale pidevale tööle oma häälega. Üldiseks eesmärgiks on, et õppija ise oskaks oma hääle ja kõne kvaliteeti hinnata ja sooviks selle paremaks muutmiseks pidevalt tegeleda.

õppesisu tasemete kaupa, metoodika

Õppesisu jääb kõigil tasemetel samaks, õpe süveneb ja individualiseerub vastavalt näitlejameisterlikkuse kursusele. Käsitletavad teemad kursuste kaupa:

- kõnetehnika põhiohused
- keelekasutus kõnelemisel
- väljendusvahendid avalikul esinemisel
- tekstianalüüs, sündmuse ja konflikti määratlemine
- süžee, ilmekus, intonatsioon, rõhud, pausid
- partituuri loomine kirjaliku teksti ilmekaks ettekandmiseks, kõne loomine, ülesehitus

Tundides harjutatakse mõtteväljenduse selgust, tekstianalüüsi, luule- ja proosatekstide interpreteerimist, sõnaloomingut, kõne koostamist ja esitamist. Läbitakse vastavad kõnetehnika harjutustikud, mis on tihedalt seotud sõnakunsti, lavakõne, näitlejameisterlikkuse ja üldise näitleja treeningu kursustega. Kõnetehnika tundides on põhitähelepanu hääle tekkimise, kasutamise ja inimese keha omavahelistel seostel. Selleks järgitakse järgmisi harjutustikke:

- igapäevane iseseisev hingamis-, hääle- ja diktsioonitreening
- hääle soojendus ja ettevalmistus hääle kasutamiseks
- toetuspunkti leidmine, kehahoiu kontroll
- mängu psühho-tehnika ja kõne

Kursuse raames sooritatakse juhendatud iseseisvad praktilised tööd.

Iseseisva praktilise töö näide:

Õppija valmistab ette 2 avalikku esinemist, valides luule esituse, kirjandusliku proosateksti esituse, monoloogi esituse, ajakirjanduslik-publitsistliku teksti esituse, muinasjutu esituse või õppija enda loodud kõne esituse hulgast.

Iseseisvad tööd tulevad esitusele kursuse lõpus tundides või avalikkuse ees üritustel

või ka väljaspool kooli toimuvatel etlemisvõistlustel individuaalselt või grupis.

Tants, lavaline liikumine ja koreograafia alused

Maht: 24 tundi aastas. Kohustuslik kõikidel tasemetel mõlemas vanuseastmes. Vajadusel koondatakse päevade kaupa.

üldiseloostus

antakse baasteadmised tantsimise olemusest, õpetatakse valdama oma füüsilist, rütmi ja koordinatsiooni tunnetuse õpetus lähtudes õpilaste ealistest ja füüsilistest iseärasustest

eesmärk

õppida ennast väljendama vaid füüsilise kaudu, ilma sõna abita, loovuse arendamine koreograafia vahenditega, rühmatöö tunnetus

õppesisu tasemete kaupa, meetodika

1. tasemel tegeletakse loovtantsu alustega. Tantsuelementide (aeg, ruum ja keha) tundmaõppimine. Õpilasel arendatakse aja- ja ruumitaju ning rütmi- ja liikumismälu. Hinnangu aluseks on aktiivne osalemine rühmatöös.
2. tasemel täpsustub kehatunnetus. Rõhk oma keha võimaluste ja eripärade tundmaõppimisel ning loov kasutamine liikudes/tantsides; keha ja tervise vaheliste seoste teadvustamine; improvisatsioon – füüsiline eneseväljendus, varem mittetoimunule reageerimine, grupi märkamine, oma initsiatiivi näitamine. Tantsulise liikumise osa sõnalavastuses.
3. tasemel võivad toimuda meistriklässid – võimalus kohtuda erinevate liikumist ja tantsu professionaalselt õpetavate inimestega nii eestist kui ka välismaalt; kogeda koolkondade ja liikumisstiilide erinevusi, saada teadlikumaks kaasaegse tantsu arengusuundadest. Antakse algteadmised koreograafia kasutamisest misanstseneerimisel, tutvustatakse autoritantsu lavastuse olemust. Hinnangu aluseks osalemine tervikrühmatantsu lavastuses või viimase lavastamine. Võivad toimuda lisatreeningud, projektipõhised ettevõtmised ja esinemised vastavalt rühmasisesele, (õpetaja ja õpilaste vahelisele) kokkuleppele.

Muusikaõpetus ja laulmine

Maht: 24 tundi aastas. Kohustuslik kõikidel tasemetel mõlemas vanuseastmes. Vajadusel koondatakse päevade kaupa.

üldiseloostus

Luuakse soodsad tingimused muusikaalaste teadmiste mõistmiseks, omandamiseks ja nende rakendamiseks, säilitatakse õpilase huvi muusika vastu, arendatakse iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamist, luuakse soodsad tingimused musitseerimiseks, kujundatakse muusikalised väärtushinnangud.

eesmärgiks

on arendada muusikaalset väljendusoskust, rikastada nii teadmiste kui ka tunnete maailma, arendada vokaalseid võimeid, arendada loovust, algatusvõimet, esinemis- ja katsetamisjulgust, improvisatsioonivõimet laulmise ja rütmilise tegevuse kaudu, arendada aktiivse musitseerimise oskust ja muusikalist kuulmist (vastavalt eeldustele ning algõppe baasile), laiendada silmaringi erinevate muusikastiilide

tundmaõppimise kaudu, arendada muusikalist mõtlemist ja eneseväljendusoskust

õppesisu ja metoodika

on tasemetel sarnane, vanemas astmes on võimalik nn. Spetsialiseerumine pillimängu või laulmise poole. Vastavalt võimetele on võimalik suundumine professionaalse kutsekutseõppe suunas. Lauluõpe vokaalseid võimeid arvestades vaba ja emotsionaalse eneseväljenduse suunas. Oskus kasutada häält häälemurdeperioodil. Vastavate individuaalharjutustike ja -treeningute läbimine lauluõpetaja-hääleseadja abiga. Õpitakse laulmisel õigesti kasutama hingamist ja selget diktsiooni, rütmikaõpetus, rühmaharjutused. Olemasolevate oskuste baasil arendatakse pillimängu. Õpitakse kuulamisoskust kontserdiküllastuste ja muusika kuulamise kaudu, muusikaliste vormide ja žanrite äratundmist. Saadakse ümbritseva muusikaeluga kursisolemise harjumus. Muusikaõpetuse eesmärgiks on muusikahuvi säilitamine, tundemaailma rikastamine ja musitseerimisrõõmu tekkeks soodsa pinnase loomine.

Lavaimprovisatsioon ja loov eneseväljendus

Maht: 24 tundi aastas. Vajadusel koondatakse päevade kaupa.

üldisloomustus

Kursusel treenitakse juhuse ja taiplikkuse koosmõjul sündivaid lavaharjutusi, kus puudub eelnevalt läbimõeldud tegutsemiskava. Nende improvisatsiooniharjutuste abil õpitakse looma kontakti rühmakaaslastega ja mängu olukorda kontrollima. Impro-teater on oma olemuselt lõbus ja elurõõmus teatrivorm, mis annab tegijale võimaluse mängu kaudu ennast paremaks muuta. Impro-teatri tundides on võimalik tutvuda impro-teatri põhimõtetega, omandada ja harjutada impro-teatri näitlejale vajalikke teadmisi ja oskusi.

eesmärk

Õpilasi innustatakse julgele isiklikule eneseväljendusele, sellest ühiselt rõõmu tundma ja vaimustuma. Otsitakse iseenese loovust, äratundmisel kogetakse seda nii üksi kui rühma liikmena erinevate kujutlusharjutuste abil. Eesmärgiks on arendada kujutlusvõimet, spontaansust ja ühisloome-võimet, loomingulise koostöö võimet, mõtteummikute vältimise oskust, oskust partneri ideid heaks kiita ja vajadusel enda ideest loobuda.

õppesisu ja metoodika eri tasemetel harjutustiku poolest ei erine

Kursusel alustatakse loova eneseväljenduse harjutustega, jätkatakse pinge loomise ja vastasjõudude kujutamise treeninguga. Nii saab õppija usalduse oma kujutlusmaailma suhtes ja õpib mõistmist kasutama eneseväljenduse lähtekohana ning suudab luua oma isiklike versioone ümbritsevast argipäevast ning neid laval kujutada. Töövormiks praktiline töötuba kus tutvutakse impro-teatri harjutusvara ja metoodikaga. Tegevus koosneb peaausjalikult praktilistest ülesannetest, harjutustest ja mängudest mida tehes omandatakse "impro-näitlejale" vajalikud „impro-tehnikad“ Pideva tegevuse puhul on võimalik edasijõudnutel keskmises ja vanemas astmes jõuda etenduseni ehk "Impro-õhtuni".

Dramaturgia alused

Maht: 24 tundi aastas. Vajadusel koondatakse päevade kaupa. Kursus on mõeldud vanemale astmele (16-19a).

üldisloomustus ja eesmärk

Teksti analüüsist stseeni kirjutamiseni. Kursuse jooksul omandavad osalejad tekstianalüüsioskusi nii klassikaliste *well-made play* kui 20. sajandi uuema draamakirjanduse näidete varal. Sellele järgnevalt rakendavad kõik osalejad neid oskusi kirjutades ise vähemalt ühe stseeni, mille nad ka koos grupikaaslastega ja kursuse läbiviija juhendamisel lavastavad. Kursuse sisu jaguneb kolmeks osaks.

õppesisu eri tasemetel, metoodika

Esimeses kolmandikus tutvutakse hästitehtud näidendi (*well-made play*) vormiga ja uuritakse süzee ülesehitust, loo dünaamikat ja tegelaskujusid. Analüüsi keskmes on üks konkreetne näidend (nt. mõni Ibseni, Shaw' või Williamsi näidend).

Kursuse teine osa keskendub 20. sajandi uuenduslikele näidenditele. Arutatakse mitmeid lähenemisi, vaadeldakse, milliseid varasemaid reegleid nõ. rikutakse ja mida on kõige sellega teatri uuendamisel saavutatud. Ka selles osas analüüsitakse põhjalikumalt ühte näidendit.

Kolmanda osa keskmes on osalejate endi tekstide loomine. Neid tekste arutatakse aktiivselt üheskoos ja kursuse lõpuks peab iga autor lavastama mõne oma grupikaaslase teksti, kus näitlejateks on teised osalejad.

Igas kursuse faasis viiakse läbi nii kirjalikke kui näitlejameisterliikkusega seotud loovülesandeid. Tekstianalüüs sellel kursusel pole ainult teksti verbaalne arutamine, aga kõiki omandatud oskusi rakendatakse praktiliselt, aktiivselt ja kasutades osalejate kogu loomingulist potentsiaali.

Performance, audio-, video-, fotokunsti alused

Maht: 24 tundi aastas. Vajadusel koondatakse päevade kaupa.

üldisloomustus

Kunstiliikide piiride kadumine: multikultuursus. Mõeldud kursusena vanemale astmele. Annab ülevaate fotograafia ja audiovisuaali tehnilistest ja sisulistest põhialustest. Rõhk on õpilaste praktilisel töö, seda toetab vähene loenguline osa. Tutvustatakse arvuti töötlusprogrammide tehnilisi võimalusi. Tehakse sissejuhatus reaalse ja digitaalse valguse ning värvi erinevuse nägemisse.

Selgitatakse foto ja audiovisuaalkunsti laiendavat ja toetavat funktsiooni performance's, aga ka selle liidriks kujunemise võimalusi.

eesmärk

antud ainekava läbinud õpilane orienteerub kaasaegses multikultuurses loovkeskkonnas ning oskab oma ideede väljendamiseks vajadusel ühendada teatrikunsti ja tantsu vahendid video- ning fototehnilistega *performance's* või *happening'is*, samuti vajadusel esimeste kunstiliikide teoseid teiste abil jäädvustada.

õppesisu tasemete kaupa, metoodika

vaadeldakse interdistsiplinaarsust kunstis laiemalt. Sissejuhatus kaasaegse kunsti olemusse, kunsti piirid 20. sajandi kunstiloos ja tänapäeval, kunsti sotsiaalsus, kunsti dokumentaalses, kunst ja massikultuur, kunst ja reklaam. Kuidas ja miks eri tehnikaid ühendada. Alustatakse tutvumist esimesest fotoaparaadist ning jõutakse järkjärgult kaasaegse tehnoloogiaga seotud võimalusteni. Käsitletakse kompositsiooni- ja erinevate valgustingimusega seotud probleeme ning foto erinevaid esitlusviise. Kadreering. Õppetöö oluliseks osaks on iga eelmise tunni jooksul valminud tööde sisuline analüüs – pildis väljendatu verbaliseerimine enda ja teiste jaoks, eesmärgiks oma tegevuse parem mõistmine ning mõistetavaks tegemine. Lisatakse video. Video- ja filmikunsti piirid. Eksistentsiaalse suunaga video. Dokumentaalne lähenemine videos. Eksperimentaalne video, abstraktne video, 8 ja 16 mm filmikaamera teosed. Heli. Loodushelid. Elektroonilised helid

2. tasemel tutvustakse installatsiooni, performance'i ja videokunsti vahendeid ja tehnikaid. Siit alates tullakse tagasi teatri ja koreograafia juurde: performance. Keha ja liikumine, kehatunnetus. Tants, kontaktants, improvisatsioon. Kehakunst ja Viini aktsionism. Situatsioonism, psühhoograafia, interventsionism. Happening. Sotsiaalne skulptuur. Mina kuvand.

3. tasemel jõutakse distsipliinide sünteesini. Eri meediumite süntees nagu nt. videoperformance ja videoinstallatsioon.

Lava kujundamine, grimmi ja kostüümi alused

Maht: 24 tundi aastas. Vajadusel koondatakse päevade kaupa. Kursus mõeldud vanemale astmele.

eesmärk ja üldiseloostus

Kursuse eesmärk on tutvustada õpilasi kaudselt lavateatri ajaloo ning kujunemisega. Dekoratsiooni vajadus ja funktsioon. Selgitatakse vajadust toetada lavastuse sõnumit läbi dekoratsioonivisuaali, mis võib ühtlasi luua ka täiendavaid mänguvõimalusi või misanstseene. Tehakse tutvust nii lihtsalt illustreeriva kui ka kontseptuaalsema lava kujundamise põhimõtetega. Orienteerumine ruumis ja illusiooni loomine. Materjalide spetsiifika.

Eesmärk on arendada visuaalset loovat mõtlemist etteantud idee toetamiseks ja edasiarenduseks, kaasates samal ajal dekoratsiooni funktsionaalsuse.

õppesisu tasemete kaupa, metoodika

Läbitakse teatriajaloo lühikursus kujunduse tekke põhiselt. Dekoratsiooni funktsionaalsus, romantiline olmeteatri kujundus, absurdistlik lähenemine, teatrikujunduse, kostüümi ja grimmi suhestus ajastul valitseva üldise kunstivooluga. Kostüümi ajalugu. Ajastuline ja tänapäevane teatrikujundus. Illusiooni loomine. Praktiline lähenemine tekstimaterjalile, koostöö lavastaja, näitlejate, teostajate ning valguskunstnikuga. Algteadmised eri materjalidest ning nende käitumisest teatud valguses. Valguskunsti põhimõtted. Mõõtkavas lavamaket valmistamine, proportsioonid. Grimmitundides käiakse läbi miimika alused ning nende põhjal loodavate „maskide“ põhijooned. Erinevate ilmete põhijooned. Erinevate vanuste põhijooned. Valgus ja vari, distantis. Grimmid eri näitekunsti stiilidele: vaene ja rõhutatud grimm, lavateatrigrimmi ja filmi/tele grimmi erinevus. Grimmi osa lavastuse

kontseptsioonis, kontseptuaalne grimm, grimm kui osa kostüümist ja karakterist.

6 PÕHIHUVIALA LÄHTEKOHTI MÄÄRAV KIRJANDUS

1. K.S. Stanislavski „Minu elu kunstis“
2. M. Veinmann „Vajadus olla mõistetav“
3. A.M. Polamišev „Masterstvo režissera: djeistvennõi analiz pjesõ“
4. Yoshi Oida „Nähtamatu näitleja“
5. P. Brook „Tühi ruum“
6. R. Cohen „Näitlemise vägi“
7. B Keller „Improvisations in creative drama“
8. K. Johnstone „Impro: Improvisation and the Theatre“; „Improvisation for storytellers“
9. P. Rodenburg „Näitleja kõneleb“